

Kliniska rekommendationer vid utredning och behandling av förmodad PANS / PANDAS.

Pediatric Acute-onset Neuropsychiatric Syndrome (PANS) är en deskriptiv symtomdiagnos med såväl psykiatriska som somatiska symtom som debuterar akut. Etiologin är okänd och sannolikt heterogen. En neuro-inflammatorisk komponent kan inte uteslutas trots att objektiva fynd sällan stöder detta. Det finns idag inga biomarkörer som med god evidens kan styrka diagnosen hos barn med misstänkt PANS, men den medicinska utredningen behövs för differentialdiagnostik. PANS är en uteslutningsdiagnos och sannolikt relativt ovanligt.

Definition av PANS

PANS innebär akut insättande OCD och/eller ätstörning associerat med ångest, emotionell instabilitet, irritabilitet, regression, sensoriska och/eller motoriska avvikelser och somatiska sjukdomstecken. Symtomen kommer ofta i skov, men vare sig skovvisförloppande sjukdom eller neuropsykiatriska symtom är specifikt för PANS utan tvärtom något som ses vid ett flertal olika sjukdomar. Förloppet kan också te sig kroniskt progressivt. Begreppet PANDAS används ofta för en undergrupp av PANS med en tidsmässig koppling till en streptokockinfektion. Det är svårt att särskilja PANS och PANDAS eftersom det saknas biomarkörer för endera tillståndet.

Tabell 1. PANS-kriterier (Swedo et al, 2012)

I. Akut insättande OCD-symtom och/eller extrem ätstörning

II. Samtidig och plötslig debut av andra, svåra neuropsykiatriska symtom; minst två från följande sju kategorier:

(1) Påtagligt förhöjd ångestnivå

(2) Emotionell labilitet och/eller depression

(3) Irritabilitet, aggression och/eller svårt trotsbeteende

(4) Tillbakagång i utvecklingsnivå/beteende

(5) Försämring av skolprestationer

(6) Sensoriska och motoriska avvikelser

(7) Somatiska symtom inkluderande sömnstörning, enures eller täta trängningar till vattenkastning

III. Symtomen kan inte förklaras av annat neurologiskt/medicinskt tillstånd som exempelvis

Tourettes syndrom, Sydenhams chorea, SLE, etc.

SFBUP rekommenderar följande artikel som stöd vid utredning och behandling av förmodad PANS / PANDAS;

Pfeiffer HCV, Wickstrom R, Skov L, et al. Clinical guidance for diagnosis and management of suspected Pediatric Acute-onset Neuropsychiatric Syndrome in the Nordic countries. *Acta Paediatr.* 2021;00:1–8.

<https://doi.org/10.1111/apa.15875>